

EUX-SMED:

En uddannelse med
mange muligheder

/ SIDE 17-18

OPKVALIFICERING:

Det vigtigste er, at
de vil det her

/ SIDE 19-21

TILFLYTTERSERVICE:

Det handler om kontakter
og dialog

/ SIDE 22-23

Business Bornholm

Tirsdag 8. juni 2021

Annoncetillæg til Bornholms Tidende

Tema:

Vi arbejder sammen om at sikre arbejdskraften

Robotterne effektiviserer
det bornholmske
jobmarked side **2-11**

DANMARKS BEDSTE BILLÅN

Kåret for 6. gang af
Forbrugerrådets magasin
TÆNK Penge.

Midtbornholms Auto A/S

Brovangen 20 · 3720 Aakirkeby · Tlf. 56 97 56 05
www.toyota-bornholm.dk

BORNHOLMS REVISION A/S

Bornholms erhvervslivs foretrukne
rådgiver med fokus på faglighed, værdis-
skabelse, kunder og medarbejdere

TORNEGADE 4 1. sal · 3700 RØNNE · TELEFON 5695 1066
LISERUTEN 1 · 3730 NEXØ · TELEFON 5649 2695

Den nye Caddy Cargo Hjælper dig med at hjælpe andre

Caddy Cargo fra
1.399 kr./md.

Vi har været igennem alle detaljer og forbedret bilen til dig, der altid er klar,
når lokummet brænder, når vandrøret sprænger, eller når lyset går.
Den nye Caddy Cargo er mere digital, veludstyret og rummelig
end nogensinde før – alt sammen for at få dig komfortabelt
og sikkert frem til næste opgave.

Få den som Erhvervsleasing inkl. Service- og Reparationsabonnement.

Volkswagen Bornholm Zahrtmannsvej 46, 3700 Rønne Tlf. 56 95 20 47

Leder:

Åbn kassen

■ Der er flere veje ind på det bornholmske jobmarked, end man umiddelbart er tilbøjelig til at tænke på som arbejdstager – og de bornholmske arbejdsgivere er klar til at se på flere forskellige profiler, end de nok ville have gjort det andre steder i landet. De er tvunget til at tænke ud af boksen, når de skal have besat ledige stillinger, og som arbejdstager giver det mulighed for at foretage et skift, man måske ikke ville have taget på den anden side af vandet.

Sådan var det for mig, da jeg flyttede tilbage til Bornholm med min familie for nogle år siden: Min mand havde fået job på Bornholm, men selv pendlede jeg i starten til mit arbejde på Sjælland, for det at flytte til Bornholm er en proces. Der er mange brikker, der skal falde på plads, især som familie, så vi sagde, at nu tager vi et år og ser, hvor vi lander. Reelt endte jeg med at pendle for alvor i fire måneder, inden jeg gik på barsel, og jeg oplevede en stor fleksibilitet fra min tidligere arbejdsgiver, som gik i dialog med mig for at få det til at hænge sammen med mit privatliv på Bornholm – og det var til og med inden corona.

Men når jeg nu boede på Bornholm, ville jeg samtidig også bare gerne være en del af det bornholmske samfund og arbejdsmarked, så selvom det ikke lå i kortene, at jeg skulle være erhvervschef, greb jeg muligheden, da den kom. For det er noget af det, Bornholm kan: Både arbejdsgivere og arbejdstagere er meget mere åbne for at kigge uden for de kasser, vi normalt placerer os i.

Hvorfor skulle man ikke kunne finde noget, man kunne blive glad for, indenfor et andet område end der, hvor man er vant til at kigge?

Ser man ud i fremtiden, vil det bornholmske arbejdsmarked byde på endnu flere jobs af vidt forskellig karakter. Vi står med en kæmpe udfordring i form af lave ledighedstal og mangel på kvalificeret arbejdskraft både her og nu og i fremtiden. Så åbn kassen og tænk over, om ikke du kunne bruge dine kompetencer på en anden måde, end du har vænnet dig til. Bornholm har brug for det.

God læselyst!

■ CHRISTA LODAHL,
ERHVERVSCHEF I BUSINESS CENTER BORNHOLM

KOLOFON

Avisen udgives i samarbejde mellem Business Center Bornholm, Bornholms Erhvervsfond, Erhvervshus Hovedstaden Bornholm, Jobcenter Bornholm, Bornholms Regionskommune og Bornholms Tidende

Konstitueret ansvarshavende chefredaktør: Nanna Krogh, 5690 3000 |
Redaktør: Erhvervschef Christa Lodahl,
Business Center Bornholm, 5695 7300 · cl@bornholm.biz |
Journalist: Jon Albjerg Ravnholt, jar@bornholmstidende.dk |
Fotografer: Bornholms Tidendes fotografer |
Annoncesalg: Bornholms Tidendes salgsafdeling |
Tryk og distribution: Trykkompagniet A/S, 4200 Slagelse |

Denne erhvervsavis er udgivet som annoncetillæg til Bornholms Tidende, Nørregade 11-19, Rønne

Forsidefoto: Jacob Jepsen

Robotter sikrer en ensartet kvalitet – og sygemelder sig aldrig

For fyrede medarbejdere kan robotter måske føles som ”job-Terminators”. Men i sidste ende kan robotter også redde virksomheder og skåne medarbejdere fra fysisk hårde opgaver, lyder det fra Ole Almeborg A/S’ direktør, som selv er glad for virksomhedens robotter.

■ Engang forbandt vi måske mest robotter med surrealistiske science fiction-universer. Men i dag har fremtiden for længst indhentet os. Robotteknologien har i den grad rykket på sig, og i dag varetager de avancerede maskiner meget manuelt arbejde indenfor især produktionsvirksomhederne. Det er der flere fordele ved, mener Michael Almeborg, der er direktør for virksomheden Ole Almeborg A/S, der producerer specialfremstillet transportudstyr.

– Ved at få robotter ind i virksomheden har vi kunnet få lønomkostningerne ned og på den måde bevare arbejdet i virksomheden, fortæller direktøren fra den bornholmske virksomhed, som i dag råder over en håndteringsrobot og fire svejserobotter.

– Svejserobotterne gør kvaliteten af produktet mere ensartet hele tiden, og det har været for at bevare eksisterende kunder og ordrer, at vi har indført robotter, forklarer Michael Almeborg og tilføjer med et lille smil i stemmen:

– Så er der selvfølgelig den gevinst, at de ikke bliver syge. På den måde er de også mere effektive.

Robotter skåner medarbejdere

Men hvad tænker medarbejderne egentlig om, at robotterne på den måde er en form for job-Terminators?

– Det er jo et godt spørgsmål, griner direktøren.

– De medarbejdere, som ikke er der mere, synes sikkert, det er en dårlig ide, for det var det, de stod og lavede. Omvendt er de medarbejdere, som er blevet, nok taknemmelige over at kunne bevare jobbet. For vi har udnyttet de kompetencer, medarbejderne har haft, og sat dem til noget andet, så vidt det har været muligt, fortæller direktøren, der samtidig tror, at medarbejderne godt kan se en pointe i at blive fritaget for monotone opgaver og i stedet arbejde med mere spændende og krævende opgaver, som udfordrer deres faglighed.

– At stå og lave det samme dag ud og dag ind 224 dage om året tror jeg ikke er særlig motiverende, så er det nok sjovere, at der er lidt afveksling i hverdagen, siger Michael Almeborg, der også mener, at virksomhedens robotter i sidste ende er til gavn for medarbejderne.

– Ved at anvende robotter undgår man, at medarbejderne bliver nedslidte. For de arbejdsfunktioner, robotterne har overtaget, er til tider ret monotomt arbejde med mange gentagende bevægelser.

Robotterne har heller ikke betydet, at virksomheden har taget færre ufaglærte under deres vinger.

– I dag er det vel nærmest 50/50: Vi har mange ufaglærte, som bliver oplært til nogle specifikke specialprocesser, så det giver ikke nogen begrænsninger, fastslår direktøren og understreger, at der i den grad stadig er brug for menneskelig arbejdskraft hos Ole Almeborg.

– Den vil vi slet ikke være foruden, siger han.

■ TEKST: AF JOAN ØHRSTRØM

Arkivfoto: Berit Hvassum

Ved at få robotter ind i virksomheden har vi kunnet få lønomkostningerne ned og på den måde bevare arbejdet i virksomheden, fortæller Michael Almeborg. Arkivfoto: Allan Rieck.

“

Ved at anvende robotter undgår man, at medarbejderne bliver nedslidte.

Michael Almeborg, direktør for Ole Almeborg A/S

Tejn • el

5648 1600

v/Aut. El-installatør
Peter Lund Olsen
Sandemandsvej 27
3700 Rønne

**MARINE
EL
BRAND
INDUSTRI**

www.knudsker-el.dk
info@knudsker-el.dk

Vi har travlt på nordlandet,
og søger derfor montører
som kan hjælpe
i et af vores fagområder

- **Marine**
- **EL**
- **Brand**
- **Industri**

Tøv ikke med at kontakte
os på 5695 6850
måske vi kan finde en god løsning?

En afdeling under Knudsker • el

Robotter kan ikke gøre det alene: I byggeriet skal der faglært arbejdskraft til

Digitaliseringen er slået igennem på de administrative opgaver i byggebranchen, mens robotter stadig mest bruges til enkelte funktioner i selve byggeriet. Endnu kan de ikke afhjælpe manglen på faglært arbejdskraft.

■ I dag er mange håndværkere ikke kun fikse med hammeren, men også på skærmen. For indenfor de seneste par år er det i byggebranchen blevet udbredt at anvende digitale remedier som en mobiltelefon eller iPad til de mere administrative opgaver, fortæller Morten Iversen, der udover at være direktør for entreprenørfirmaet Jens Møller Gudhjem A/S også er medlem af bestyrelsen for DI Dansk Byggeri på Bornholm.

– Der, hvor jeg oplever, at byggebranchen er kommet et stykke vej i forhold til digitalisering, er med eksempelvis elektronisk timeregistrering og elektronisk kvalitetssikring. Det er der, vi har set, at tingene har bevæget sig. Det gør nogle administrative processer mere effektive, og det giver nogle nye muligheder, forklarer han.

– Man kan nogle flere ting. For eksempel kan man koble billeder, man har taget, til en byggetegning og angive hvor præcis, de er taget.

Ifølge Morten Iversen er der også gode muligheder for en digital omstilling af de fysiske arbejdsopgaver på byggepladsen, hvis vi vel at mærke ser op til ti år ud i fremtiden.

– Jeg ved, at der er en del robotvirksomheder, som arbejder på

forskellige robotløsninger på byggepladsen. Problemet er dog, at der foregår mange processer i byggeriet. Det er ikke det samme som i en industrihal, hvor en robot blot skal stå og lave det samme igen og igen. En robot, der skal placere en mursten, skal placere stenene rigtigt hver eneste gang. Så der er nogle særlige udfordringer i og med, at byggeri i virkeligheden er unika hver gang, påpeger han.

– For et par år siden var der et årsmøde i Dansk Byggeri, hvor man blandt andet diskuterede de her ting, og det, jeg bed mærke i, var, at der var nogle robotsystemer, men de kunne løse én funktion. Og indenfor byggeområdet har man måske brug for 200 funktioner, der skal kunne løses.

Uddannelse er bedre end robotter

Derfor er der stadig et stykke vej til, vi kan forvente at se færdigudviklede universalrobotter, der kan løse mange opgaver, mener han. Men allerede nu kan robotter for eksempel bruges til at bore huller i betonlofter til installationer eller til at isætte vinduer af en bestemt type.

– Ligesom indenfor industrien er der ting i vores branche,

som er belastende: Det kan være hårdt fysisk arbejde, udendørs arbejde, og mange gentagne bevægelser. Så kan man finde robotløsninger, vil det være godt for arbejdsmiljøet, siger han.

Det handler om at passe på sine medarbejdere, for der er slet ikke nok af dem. I øjeblikket bliver der lavet tilbygninger, bygget sommerhuse og enfamiliehuse på livet løs, så der er hele tiden mangel på kloge hænder. På sigt kan robotrevolutionen måske hjælpe lidt på arbejdskraftmanglen, men indtil videre gør branchen, hvad den kan for at få uddannet så mange faglærte som muligt.

– Vi er uden tvivl i en situation, hvor der ikke bliver uddannet nok folk til vores branche. Det handler først og fremmest om at skaffe faglært arbejdskraft. I øjeblikket er det især tømrere og murere, der er stor mangel på. Vi bruger også løbende voksenlærlinge, hvis nogle har interesse for at få en voksenlærlingeuddannelse og blive faglært. Derudover sender vi løbende medarbejdere på efteruddannelseskurser, siger han og tilføjer, at branchen også benytter udenlandsk arbejdskraft for at følge med.

– Men det bliver også sværere, for dem er der også brug for der, hvor de kommer fra. Polakker har man brugt i mange år, men det bliver måske mindre og mindre attraktivt for dem at tage til Danmark, fordi tingene også udvikler sig i Polen, og så kan man lige så godt blive hjemme, siger Morten Iversen.

Han vurderer, at der er længe til, at robotter kan konkurrere med faglærte håndværkere.

– Jeg tror i hvert fald, vi ser ind i en tiårig horisont, før man ser omfattende robotarbejde på byggepladser. Det er små skridt. Men der er virksomheder, som forsker i det. Robotterne skal nok komme, det tager blot længere tid, end det har gjort indenfor produktionsvirksomhederne. Fabriksrobotterne var de lavthængende frugter, men med tiden skal man nok opfinde robotter, som kan klare mere i byggebranchen, siger han.

■ TEKST: AF JOAN ØHRSTRØM

“

Jeg tror i hvert fald, vi ser ind i en tiårig horisont, før man ser omfattende robotarbejde på byggepladser.

*Morten Iversen,
bestyrelsesmedlem i DI Dansk Byggeri Bornholm*

Robotterne skal nok komme, forudser Morten Iversen. Arkivfoto: Jens-Erik Larsen.

SKAL VI SÆTTE SKUB I DIN REKRUTTERING?

Lad os hjælpe dig med at finde din næste medarbejder

- Du får vejledning og sparring omkring udarbejdelse af stillingsopslag der tiltrækker kvalificerede ansøgere
- Du får en gratis annonce på Jobnet.dk, som er Danmarks største jobportal med ca. 2 mio. besøgende om måneden
- Vi fremsøger de bedst egnede kandidater til din virksomhed og præsenterer dig for deres CV
- Vi jager arbejdskraften lokalt på Bornholm, men også fra det øvrige Danmark og fra udlandet

Kontakt os allerede i dag og fortæl os om dit behov for rekruttering.

MANGLER DU FAGLÆRT ARBEJDSKRAFT?

Ansæt en voksenlærling

Gør din ufaglærte medarbejder faglært med en voksenlærlinge aftale og få et tilskud på 30 kr. i timen i 2 år.

eller

Rekrutter en ledig og tilbyd en uddannelse som faglært og få et tilskud på 45 kr. i timen i hele uddannelsesperioden.

En voksenlærling skal være fyldt 25 år, og har derfor ofte masser af erhvervserfaring i bagagen, hvilket betyder at uddannelsen kan gennemføres på kortere tid.

En voksenlærling er en hurtig vej til faglært arbejdskraft.

Vi fortæller dig gerne meget mere om fordelene ved voksenlærlinge. Kontakt os for mere information og for en aftale om ansættelse af en voksenlærling.

Ring til os allerede i dag på 5692 9999

Det sparer mange bogholdertimer, at medarbejderne kan klare alt i én app

Bjarne Nielsens Byggeforretning ApS er blandt de bornholmske håndværkervirksomheder, der har sparet kræfter ved at digitalisere.

■ Det er ikke længe siden, en håndværkers hverdag var spækket med papirarbejde. Alt blev skrevet ned i hånden. Sommetider skulle de endda hjem til kontoret mellem opgaverne for at aflevere timesedler, men den tid er forbi. I hvert fald hos Bjarne Nielsens Byggeforretning i Aakirkeby, der ligesom flere andre af øens byggeforretninger har digitaliseret den administrative del af forretningen. For to år siden skiftede Bjarne Nielsens Byggeforretning nemlig IT-system, så nu skal medarbejderne kun bruge en app, mens de arbejder på en sag, og det sparer mange bogholdertimer, forklarer firmaets direktør, Bjørn Nielsen.

– Vi ville gerne have et system, hvor vi kunne få det hele på én platform. Der findes andre systemer, der for eksempel ikke indeholder den finansielle del. Men her kan man endda slå priser op fra underleverandører i samme app, så det er smart og nemt, siger han og tilføjer:

– Det system, vi har kørt med i to år nu, hedder E-Komplet. Det er et fuldt program, forstået på den måde, at det følger sagen, fra vi opretter den, til vi sender fakturaen til kunden. Un-

“

Der er jo altid nogle, der er modstandere af digitalisering.

Bjørn Nielsen, Bjarne Nielsens Byggeforretning ApS

dervejs kan medarbejderne lægge alt fra timeregistrering over dokumentation, billeder og tegninger til indkøb hos underleverandørerne ind i appen, siger han.

Fra ordre til faktura

Firmaet kan på den måde køre alt i samme program – undtagen udregninger af tilbud til nye kunder, som bliver behandlet i et andet program. Men med firmaets 35 ansatte har E-Komplet især været en lettelse for ledelsen.

– Administrativt har det frigivet nogle timer og sparet noget krudt på at løbe til kopimaskinen hele tiden. Og det har faktisk været nemt at implementere systemet. Alting ligger i kolonner og faner, så det er til at gå til. De fleste af vores medarbejdere har også taget godt imod det. Der er jo altid nogle, der er modstandere af digitalisering, måske mest blandt den ældre generation, mens de yngre har syntes, at det var helt naturligt.

Det har heller ikke været nødvendigt at holde kurser for nye medarbejdere. Det har været nok med sidemandsoplæring, og de ældre medarbejdere har hurtigt vænnet sig til det, fortæller han og tilføjer, at han oplever samme åbenhed for digitale løsninger blandt kunderne, hvor det nærmest kun er ældre kunder, der stadig foretrækker at få regningen fysisk. Ellers får kunderne også regningen direkte fra systemet.

■ TEKST: AF JOAN ØHRSTRØM

Et nyt faktureringsystem har lettet arbejdsgangene i Bjarne Nielsens Byggeforretning. Arkivfoto: Jens-Erik Larsen.

EDC Erhverv BornholmerBo

Tornegade 1-3 · 3700 Rønne
Tlf. 56 95 56 83 · 371@edc.dk

Carsten Schou
Ejendomsrådgiver
MDE

Kurt Mortensen
Ejendomsrådgiver
& valuar, MDE

Dan Dellgren
Ejendomsrådgiver
MDE

Steffen Damgaard
Ejendomsrådgiver
& valuar, MDE

Bo Sonne
Ejendomsrådgiver
& valuar, MDE

Christoffer Blem
Ejendomsrådgiver
MDE

Hans-Helge Svendsen
Ejendomsrådgiver
MDE, Sagsbehandler

Jacob Due
Trainee
Salg og vurdering

Jane Frandsen
Sagsbehandler

Torben Nielsen
Sagsbehandler

Henriette Müller Byder
Sekretær

TIL SALG Blandet ejendom

Store Torvegade 27 & 29
3700 Rønne
Sagsnr. 37200078

Areal 489 m²
Årlig drift 20.000 kr.
Pris 4.400.000 kr.
Pris pr. m² 8.998 kr.
Telefon 56955683

Ejendommen er beliggende på gågaden i Rønne hvor der findes flere restauranter m.m.

Ejendommen er indrettet med følgende: • Restaurant "Razapaz" - som er bortforpagtet. • Hotel B4U - bed and breakfast - som drives af sælger. • Cafe 66 - lejemål p.t. ledigt. Bebyggelsen indeholder bl.a. følgende: Store Torvegade 27: Mindre spiseafdeling, 8 udlejningsværelser. Fælles toilet- og bade faciliteter på gang. Dejlig terrasse til gæster på 1. sal. Kontor. Cafe/bar med serveringsområde. Kælder med bl.a. fjernvarmeinstallation, vaskerum m.m. Gårdsplads med træterrasse og gæstetoilet m.m. Store Torvegade 29 - Restaurant Razapaz: Serveringslokale både i stueplan og på 1. sal. Gæstetoiletter. Restaurationskøkken. Tørlager. Kølerum. Mellemgang. Gårdsplads. Inventar medfølger i handel!

Særdeles velbygget og attraktiv erhvervs ejendom!

Ejendommen indeholder bl.a.: Stort rum med loft i kip samt adgang via bl.a. leddelt aluminiums port. Køkken med hvidevarer / kan også anvendes som mødelokale. Diverse toilet og bade faciliteter. Teknik rum med installationer diverse. 3 store gode rum til formål diverse. Entre.

Landen bygning forefindes bl.a.: Flere garager. Udhus/depotrum.

En rigtig god ejendom - velegnet til mange formål - bl.a. håndværker diverse.

TIL SALG Lager/Produktion

Industrivej 7, 3730 Nexø
Sagsnr. 37200099

Areal 283 m²
Pris 1.850.000 kr.
Pris pr. m² 6.537 kr.
Telefon 56955683

Mange muligheder!

TIL SALG Blandet ejendom

Bykærvej 4, 3790 Hasle
Sagsnr. 37200081

Areal 812 m²
Årlig drift 5.000 kr.
Pris 3.500.000 kr.
Pris pr. m² 4.310 kr.
Telefon 56955683

"Vækst-Huset" i Hasle sælges!!

Ejendommen indeholder bl.a.: Entré med garderobeplads og toilet- og omklædning. 2 kontore med fælles møderum. "Søjlerummet" er et skønt og lyst rum, som forbinder musiklokalet og undervisningslokalet. Musiklokale. Konferencerum eller undervisningslokale. Stort og velfungerende industri-køkken. "Caféen" som ligger i forbindelse med køkkenet, er på 80 m² og har plads til ca. 45. "Hallen" som er et stort og højloftet lokale med egen indgang og tilhørende toilet- og omklædningsfaciliteter med bademuligheder. Teknikrum.

TIL SALG Detail/Grossist

Søndergade 48, 3700 Rønne
Sagsnr. 37200074

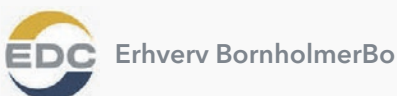
Areal 300 m²
Pris 3.650.000 kr.
Pris pr. m² 12.167 kr.
Telefon 56955683

Veldrevet farvehandel i Rønne by - med gode resultater!!

Forretningen har en særdeles sund drift, med stort salg til både privat- og erhvervskunder, så hvis du er uddannet farvehandler, eller går med en "farvehandler" gemt i maven, så er der her muligheden for at overtage en særdeles veldrevet forretning.

Virksomheden er beliggende centralt i Rønne, med gode tilkørselsforhold for både privat- og erhvervskunder.

Ejendommen fremtræder pæn og almindelig velholdt opført med murstensfacader, rødt tegltag, tagpaptag samt termovinduer m.m.

Tornegade 1-3 • 3700 Rønne
56955683 • 372@edc.dk

Se mere på
edc.dk/erhverv

SOLGT

SOLGT Vagtbodgade 6, 3740 Svaneke

Veldrevet, velbesøgt og smukt beliggende cafe!

- Stort udendørs opholdsareal til gæster
- Terrasse areal med markise
- Stort græsareal, der giver fri udsigt

Erhverv BornholmerBo Ejendomsrådgivere & valuarer MDE

Tornegade 1-3 - 3700 Rønne - Tlf. 56 95 56 83 - 371@edc.dk

Kloge landbrugs- investeringer betaler sig

Landbruget står overfor skærpede miljø- og arbejdsmiljøkrav midt i en hård international konkurrence. Men teknologiske maskininvesteringer kan være en vej til at klare sig i konkurrencen og lette arbejdet for de ansatte.

■ Enhver landmand ved, at man høster, som man sår. Det gælder også, når det handler om at tiltrække og fastholde gode medarbejdere. Moderne landmænd skal derfor ikke kun tænke på miljøet, men også på arbejdsmiljøet. For det er selvsagt nemmere at skabe en sund forretning og finde den fornødne arbejdskraft, når medarbejderne trives. Derfor er det ifølge formand for Bornholms Landbrug & Fødevarer (BLF), Lars-Ole Hjorth-Larsen, kun fornuftigt at investere i arbejdsmiljøet, for det gør arbejdspladsen langt mere attraktiv.

– Ved at investere i et bedre arbejdsmiljø og gøre mere for sine medarbejdere får man også mulighed for at få dygtigere medarbejdere, så det får en positiv effekt. Man får også nemmere ved at skaffe arbejdskraft, for det rygtes jo, om et sted er godt at være, og om der bliver taget hensyn til folk og til sikkerheden og så videre. Jeg ser det derfor absolut som et gode, når der er nogle, der gør noget ud af det, siger han og tilføjer, at flere og flere landmænd forstår, at det betaler sig at skabe et godt arbejdsklima.

– Der er mange bedrifter, hvor man går meget mere op i arbejdsmiljø, end man gjorde for ti år siden, siger BLF-formanden og forklarer, at investeringerne i et forbedret arbejdsmiljø ofte er af ret lavpraktisk karakter.

– Det er investeringer, hvor man får hjælp til tunge løft. Det er udsugning, når man står og svejser. Det er ganske lavprakti-

ske ting. Og sikkerhed. Der er meget mere fokus på sikkerhed i dag. Landbruget er en farlig arbejdsplads, så det er vigtigt at have fokus på sikkerheden, fortæller han.

Skal være smartere end nabolandene

Lars-Ole Hjorth-Larsen peger på, at et bedre arbejdsmiljø også kan skabe en større effektivitet, og det er nødvendigt, hvis man skal klare sig i konkurrencen mod nabolandene, hvor løn-omkostningerne og miljøkravene ikke er lige så høje som herhjemme.

– Når der er strengere krav i Danmark end i vores nabolande, så er det jo et problem for os, fordi det så koster mere i Danmark end i de andre lande. I forvejen har vi et højt omkostningsniveau i forhold til flere af nabolandene, og det giver problemer, at konkurrencen ikke er lige, siger Lars-Ole Hjorth-Larsen.

Derfor må danske landmænd klare sig ved at være smartere end konkurrenterne i nabolandene.

– Det forsøger vi at være ved at have større effektivitet, så man bliver mere konkurrencedygtig, og her er de teknologiske løsninger en hjælp. Vi bruger meget teknologi indenfor landbrug. Det handler om at udfase nogle af de tunge, manuelle opgaver og bruge maskiner i stedet for. Det hjælper. Det kunne for eksempel være vaskerobotter. Det er tungt arbejde at vaske. Derfor bliver der brugt flere vaskerobotter, der kan vaske om natten, forklarer han.

Både fokus på miljø og arbejdsmiljø

Det handler også om, hvordan man bruger hænderne klogt, og det gør man både ved at uddanne og oplære sine folk og investere i arbejdsmiljøet. Samtidig har danske landmænd i stigten grad ikke kun fokus på arbejdsstrivsel, men også på hensynet til dyrevelfærd og miljøet, mener han.

– Jeg synes, landbruget er kommet bedre med på de områder. Mange gør for eksempel nu mere ud af at binde kvælstoffet

ved forsøringsanlæg, hvor man tilsætter syren til gyllen, så man ikke udleder så meget til naturen. Og i det hele taget er nyere stalde mere miljøvenlige end gamle stalde. Derfor er det vigtigt, at man får bygget nogle nye og får udfaset nogle af de gamle. For det gavner både naturen, dyrene og de ansatte, der får mere fleksible arbejdsdage, så de kan være med til at bestemme, hvornår de skal møde. Der er også sket en hel del på det område indenfor landbruget.

Selvom landbrugets effektiviseringer og automatiseringer betyder, at der er brug for lidt færre hænder, er det stadig en udfordring for nogle bornholmske landmænd at få den rette arbejdskraft.

– Der er selvfølgelig altid nogle, der har sværere ved at finde folk end andre. Og der er ikke mange at vælge imellem. Så selvfølgelig kunne vi godt tænke os, at der var endnu flere folk at få fat i, men i det store og hele synes jeg, at det går fornuftigt på Bornholm, fastslår han.

■ TEKST: AF JOAN ØHRSTRØM

3F Bornholm
arbejder for
vækst og nye job

Sandemandsvej • Rønne • Telefon 70 300 800 • e-mail: bornholm@3f.dk • www.3f.dk/bornholm

**Vi bygger med iver
– ring til Birger**

- Nybyggeri • Renovering
- Tilbygning • Isolering
- Hovedentrepriser
- Sommerhuse
- Specielle opgaver

Energivejlederen **byggaranti**
Få et uforpligtende tilbud!

Bornholms Byggeforretning ApS
Tlf. 5695 3600 • www.bornholmsbyggeforretning.dk
post@bornholmsbyggeforretning.dk

“

Ved at investere i et bedre arbejdsmiljø og gøre mere for sine medarbejdere får man også mulighed for at få dygtigere medarbejdere.

*Lars-Ole Hjorth-Larsen,
formand for Bornholms Landbrug & Fødevarer*

De danske landmænd må klare sig ved at være smartere end konkurrenterne, siger Lars-Ole Hjorth-Larsen. Arkivfoto: Berit Hvassum.

BENZIN FRA 139.990 KR.
HYBRID FRA 187.990 KR.

A+

A++

Brændstofforbrug v/bl. kørsel 18,2-25,6 km/l. CO₂-udslip 87-127 g/km. Er vist med ekstraudstyr. Se mere på toyota.dk

**TOYOTA
YARIS**

KÅRET SOM
ÅRETS BIL
I EUROPA 2021

Toyota har for 18. år i træk de mest tilfredse kunder både hos forhandlerne og på værkstederne (Kilde: FDM og Loyalty Groups AutoIndex 2020)

Midtbornholms Auto A/S

Brovangen 20 · 3720 Aakirkeby · Tlf. 56 97 56 05
www.toyota-bornholm.dk

Midtbornholms Auto A/S

Biologi, teknik og arbejds- miljø spiller sammen

Der er flere fordele ved at automatisere driften af sit landbrug. Man gør arbejdslivet nemmere for de ansatte og behøver derfor ikke så mange af dem, fortæller svineproducenten Peter Brandt Koefoed, der selv har investeret stort i ny teknologi. Det gør stadig flere.

■ Svineproducenten Peter Brandt Koefoed driver et stort landbrug med 600 hektar plan-teavl og 630 søer på Langemyregård mellem Aakirkeby og Pedersker, så han er naturligvis optaget af at gøre driften så effektiv som mulig – for at spare på både mandskabet, midlerne og miljøet. For godt et år siden var han udsat for en stor gårdbrand, og det fik ham til at investere i en ny topteknologisk stald.

– Når man laver en stor investering, skal den selvfølgelig række ind i fremtiden. Vi binder rigtig meget kapital i landbruget, og det er jo en investering, der går 15-20 år ud i fremtiden. Det var også en af bevæggrundene for, at vi

lagde lige så meget teknik ind i stalden, som vi faktisk kunne, siger han og tilføjer, at han har fået bygget en stald, der benytter al den teknik, som man kender i dag.

– Dyrene skal fodres 365 dage om året, uanset om det er jul, påske, pinse, eller hvornår medarbejderne ellers skal have ferie. Derfor er det en stor fordel at automatisere produktionen, og det gør også hverdagen rarere for de ansatte, for den fuldautomatiske fodringsmaskine skaber både mindre støj og mindre støv. Samtidig passer det også godt sammen med hele bæredygtighedsagendaen i øjeblikket, for vi optimerer mere med mindre og til mere out-

put. Og det er næsten kun fantasien, der sætter grænsen for, om vi fodrer 1,2 eller 6 gange i døgnet. For det er jo software, der styrer maskinerne.

Teknik skal stadig styres

Det nye fodringsanlæg gør faktisk allerede hverdagen så meget lettere, at Peter Brandt Koefoed har kunnet spare en mand i stalden. En fodringsrobot kan dog ikke erstatte alle medarbejdere.

– Sådan en computer kører jo ikke altid af sig selv. Jeg kan sammenligne det med dengang, computeren kom frem for 30 år siden,

hvor nogle troede, at vi så blev arbejdsløse alle sammen. Det skete jo ikke. Arbejdsgaverne ændrer sig bare fra de meget manuelle opgaver til kontrol og styring, så teknikken virker optimalt. En gang i mellem går der også en alarm, og så skal det jo tjekkes, selvom man måske lige har sat sig til lørdagsmiddagen.

Udover mindre støj- og støvgener får medarbejderne altså også tekniske udfordringer, og det tror Peter Brandt Koefoed vil tiltrække kvalificerede medarbejdere i fremtiden.

– Jeg vil påstå, at man skal kunne mere, så selvfølgelig bliver det mere interessant. Dem, der har interessen for det, vil naturligt søge

**BORNHOLMER-
BREDBÅND
TIL BORNHOLMSKE
VIRKSOMHEDER**

295,-
PR. MD.

**ERHVERV
LIGHT**

Til prisen skal lægges
etablering 1596,-.
Bindingsperiode 36 mdr.
Priser er eksklusiv moms.

50/50 MBIT/S

- INKLUSIV 1 FAST IP-ADRESSE
- DANKORTTERMINAL KAN TILSLUTTES
DIREKTE TIL ROUTEREN
- MULIGHED FOR SMART WIFI
- MULIGHED FOR SERVICEAFTALE
- MULIGHED FOR TELEFONI

**BORN
FIBER**

“

Man skal både have en forståelse for landbruget og for maskinerne.

Peter Brandt Koefoed, svinebonde på Langemyregård.

Landbruget er nødt til at automatisere for at optimere, forklarer svineproducent Peter Brandt Koefoed. Arkivfoto: Jacob Jepsen.

det. Det interessante er at få det biologiske og teknikken til at spille sammen. Man skal både have en forståelse for landbruget og for maskinerne. Det kan gå frygteligt galt, hvis man ikke har sans for det, og man kun ser et glansbillede på skærmen. Jeg plejer at sige, at det er grisen, der har svaret. Men maskinerne er en god hjælp. I dag har vi maskiner til alt. Vi løfter ikke mere på samme måde. Vi har gode traktorer at sidde i med aircondition, så i den forstand er det blevet nemmere at være landmand.

Flere bruger robotter

Hele indretningen af stalden er også skabt for

at lette arbejdet for medarbejderne. En del af den nye stald er også et strøanlæg, som strør halm ud i de forskellige stier i stalden. Og Peter Brandt Koefoed har lige investeret i tre vaskerobotter.

– Det er ellers tungt arbejde at vaske staldene, så det hjælper på det. Vi har lavet det, vi kalder velfærdsbyg, så der er lavet nogle gode forhold for medarbejderne, der gerne skulle være glade for at gå på arbejde, siger han og fortsætter:

– Det er klart, at vaskerobotterne også frigør noget tid til at tage hånd om andre ting for medarbejderne, som ikke kan undværes. Men

det er et must, at økonomien hænger sammen, så selvfølgelig sparer vi i længden også på at automatisere så meget som muligt – og en vaskerobot skal ikke have seks ugers ferie og barnets første sygedag, siger han med et smil på læben.

Han vurderer, at det er en almindelig udvikling på Bornholm, hvor flere og flere satser på højteknologiske løsninger.

– Der er virkelig sket noget de sidste tre år, så det går den vej, og det skal det også, for det er den eneste måde, vi kan følge med i konkurrencen. Man skal huske, at for hver ti grise, vi sælger, skal vi eksportere ni af dem, og det

betyder, at vi skal gøre os fortjent til vores del af markedet. Hvis vi ikke producerer grisen til den rigtige pris, får vi den ikke solgt. Og vi har et væsentligt højere omkostningsniveau i Danmark, der er et dyrt land at være produktionsvirksomhed i, så den eneste måde, vi kan klare konkurrencen på verdensmarkedet, er ved at producere effektivt, siger han.

■ TEKST: AF JOAN ØHRSTRØM

Vi udfører alt i byggeri og anlæg

• Totalentrepriser • Hovedentrepriser • Fagentrepriser

..... og vi hjælper dig hele vejen

Entreprenørfirmaet

Jens Møller Gudhjem A/S

..... når kvalitet tæller!

www.jensmøller.dk

jmg@jmg-as.dk

56 48 51 17

RØNNE MINILAGER

Depotrum fra 8 m² - 22 m² med separat adgang og egen nøgle.
Indhegnet plads med videoovervågning døgnet rundt.

Også
i Nexø

Lillevangsvej 13 • 3700 Rønne
TLF. 61 60 74 59 • www.roenneminilager.dk

ADVOKATFIRMAET
BO HANSEN & MORTEN HARTELIUS

Bo Hansen **Morten Hartelius**
Advokat (H) Advokat (L)

Tlf. 56 95 17 04 • Snellemark 51 • 3700 Rønne
www.adv-bohansen.dk • e-mail: advokat@adv-bohansen.dk

Ejendomsadministration

**Vi administrerer
alle typer ejendomme
og boligformer**

Ring for en nærmere drøftelse, og
få et fast tilbud på jeres administration

Vi er ansvarsforsikret og medlem af
Ejendomsforeningen Danmark

**BORNHOLMS
FORVALTNING A/S**

Liseruten 1 • 3730 Nexø • Tlf. 5649 4173
mail@bornholmsforvaltning.dk

Gør skrot til værdier!

**Køb af jern & metal
Afhentning**

SKROTBIL

**Digital ansøgning
om skrotpræmie via
borger.dk**

– din miljøansvarlige samarbejdspartner

**Bornholms
Produkthandel ApS**

www.bornholmsprodukthandel.dk
carsten@1129.dk

5695 1129

Åbent: Hverdage kl. 7.00-16.00
Lørdag lukket

– certificeret til miljørigtig skrotbehandling

Danskerne er blevet lune på bornholmsk leverpostej

Bornholmerslagteren har satset stort på nye produktionsmaskiner, efter deres leverpostej nu sælges i hele landet. Alligevel har det været nødvendigt med flere ansatte.

■ Hos Bornholmerslagteren i Aakirkeby er der netop blevet udvidet og investeret til den helt store guldmedalje i de gamle slagterbygninger, hvor virksomheden holder til. For Bornholmerslagterens udgave af noget så ærkedansk som leverpostej hitter hos danskerne.

– Vi har fået en unik vare på hylderne mange steder i Danmark, hvor man nu kan købe bornholmerleverpostej i den danske detailhandel som aldrig før, siger Richard Ditlev Jørgensen

Han er direktør for Bornholmerslagteren ApS, som nu ligger lunt i svinget med deres hidtil største ordre på leverpostej.

– Faktisk er ordren så stor, at vi har været nødt til at foretage en meget stor investering i nye produktions- og pakkelinjer samt nye køle- og emballagelagre i vores eksisterende bygninger i Aakirkeby. Og selvom produktionen nu nærmest er blevet fuldautomatiseret med en ti ton tung spiralovn, en enorm hakkemaskine, en stor køletunnel og pakningsteknologi, har vores nu 12 mand store virksomhed måttet ansætte fire nye medarbejdere for at følge med, fortæller han.

100 år gammel opskrift

Ordren er kommet i stand gennem et langvarigt samarbejde med den pågældende kunde, og hos Bornholmerslagteren har man længe været overbevist om, at man havde et unikt produkt på markedet i form af leverpostej.

– Bornholmerleverpostej består af lokale råvarer fra de lokale bornholmske landmænd for at gøre det så bæredygtigt som muligt. Det giver uden tvivl nogle friskere og bedre råvarer, og så har vi lavet et samarbejde med Bornholms Valsemølle, og det betyder faktisk, at alle råvarerne, undtagen krydderier, er bornholmske, fortæller han og tilføjer:

– Opskriften er 100 år gammel, så den skiller sig meget ud i forhold til det, man ellers ser på markedet fra vores kollegaer, forsikrer direktøren, der længe har arbejdet for at gøre bornholmerleverpostej bredt kendt blandt danskerne.

– Vi har faktisk presset på i mere end ti år for at få det igennem, fortæller direktøren, der nu kan glæde sig over, at den bornholmske leverpostej vil blive en fast vare i de danske detailbutikker.

Med de nye investeringer og de ekstra hænder er det nu blevet muligt dagligt at producere frisk leverpostej til resten af Danmark, så bornholmerleverpostej kan ligge klar til kunderne i butikkerne 1-2 hverdage efter. Den bornholmske leverpostej fås i fire grovhakkede varianter – og som en baconleverpostej med tørsaltet bacon, ligesom der blandt andet er en fransk leverpostej og en juleleverpostej på vej.

■ TEKST: AF JOAN ØHRSTRØM

Det har krævet et langt forarbejde og en investering i produktionen at lande den store ordre for Bornholmerslagteren. Arkivfoto: Berit Hvassum.

“

Vi har fået en unik vare på hylderne mange steder i Danmark.

Richard Ditlev Jørgensen, Bornholmerslagteren

Det har krævet et langt forarbejde og en investering i produktionen at lande den store ordre for Bornholmerslagteren. Arkivfoto: Berit Hvassum.

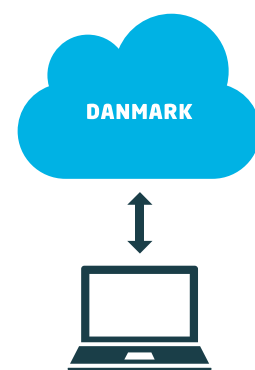

- Smede
- Montage
- Industriservice

Tlf. 28 73 81 68
e-mail: post@aksmed.dk
www.aksmed.dk

KUN DIN LOKALE HOSTING-PARTNER TILBYDER HOSTING I DANMARK

Få alle fordelene fra clouden plus optimal *sikkerhed og tryghed*

Selv om vi lever i en **global** verden, kan det stadig betale sig at handle **lokalt**. I hvert fald hvis du tænker på at lægge it-driften ud af huset og få en **hostet** løsning.

Vælger du **Formula Micro - din lokale IT-partner**, beholder du din virksomheds data tæt på dig, og har du spørgsmål eller problemer, skal du ikke ringe til den anden side af jorden for at få hjælp, i stedet ringer du blot til Johan, Pjort eller Søren – døgnet rundt.

Samtidig får du alle fordele ved at lægge din it ud i skyen:

- En skræddersyet it-løsning, der tilpasses netop dit firmas behov
- En forandringsklar og fleksibel platform
- Udgifterne fordelt på et driftsbudget, frem for et investeringsbudget
- En moderne serverplatform med helt nye lynhurtige servere og SSD diske.
- Datacentre der er certificeret med en ISAE 3402 Revisorerklæring

Du får **færdigpakket** it leveret over nettet, så du og dine kollegaer blot skal tænde for jeres pc'er. Der skal ikke **installeres** servere eller andet udstyr. Og vi klarer alt det **kedelige** med backup og sikkerhedsopdateringer.

Du kan således bruge din tid og energi på det, du tjener penge på. Og hvis du ser på it som enhver anden **forsyning**, giver det jo meget god mening. Du køber heller ikke dit eget vandværk for at få vand i hanen.

Ring til os for at høre mere om, hvordan vi kan forbedre din virksomheds it.

formula[®]
micRO

Lillevangsvej 6, 3700 Rønne – Tlf. 5695 9221. www.formula-micro.dk

Det skal være fedt at være faglært på Bornholm

Der mangler allerede faglært arbejdskraft på Bornholm, og det kan hurtigt blive et større problem. Men Business Center Bornholm forsøger at få flere faglærte til øen gennem kampagner målrettet uddannelsessøgende unge og mulige tilflyttere, der allerede har en faglært uddannelse.

Hvis man har lys i pæren, kan det være en god ide at blive elektriker, for så er man nærmest sikret et job med masser af spænding. Ifølge formanden for Business Center Bornholm (BCB), Karen Bladt, skriger øens erhvervsliv ligefrem på faglært arbejdskraft. BCB har derfor – i samarbejde med en række partnere – igangsat projektet ”Faglært er Fedt”, som går ud på at få flere unge til at vælge en faglært uddannelse og at forhindre frafald under uddannelsen.

– Det er faktisk et problem i hele landet, at mange unge tænker, at de skal have en gymnasial uddannelse. Vi kommer til at mangle dem på det faglige område, så vi vil rigtig gerne have flere til at vælge en faglært uddannelse i stedet for, siger hun og peger på, at der udover elektrikermangel for eksempel også mangler tømrere og andre faglærte folk til hele bygge- og installationsbranchen.

– På den lange bane kommer vi alle sammen til at mangle dygtige faglærte på øen. Hver gang en virksomhed skal bruge en teknisk medarbejder på Bornholm, er der bare ikke så mange at tage af.

Indsatsen for at få flere unge til at blive faglært går på tværs af brancherne.

– Det tror jeg også virker bedre, end at de enkelte brancher går ud og laver deres egne fremstød, siger Karen Bladt.

Der er allerede tæt samarbejde mellem brancherne, Campus Bornholm, fagforeningerne og de forskellige arbejdsgiverorganisationer. Men det er ikke nemt at få de unge til at vælge en erhvervsuddannelse i stedet for en gymnasial uddannelse.

– Det er rigtig svært. Men i projektet ”Faglært er Fedt” fokuseres der på, hvordan vi kan fange de unge, siger hun og nævner, at kampagnen både forsøger at fange de unge på de socia-

le medier og gennem rollemodeller, så de uddannelsessøgende unge har nogen at spejle sig i. Og fremover vil man arbejde på allerede i folkeskolen at åbne de unges øjne for, hvad et arbejdsliv med en erhvervsuddannelse kan byde på.

– Vi skal sammen blive bedre til at gå helt ned i folkeskolen og fortælle, hvad man egentlig laver, når man arbejder som tømrer, elektriker eller i en industriel produktion. En anden måde at gøre de faglærte uddannelser attraktive er ved at hjælpe virksomhederne til at lave gode praktiksteder, så det bliver god oplevelse for den unge at gennemføre sin uddannelse, forklarer hun.

Bornholm mangler faglærte hænder

En anden metode til at skaffe nok faglært arbejdskraft på Bornholm er at få dem, der allerede er faglært uddannet, til at flytte til øen.

– Vi gør meget for at gøre opmærksom på, at der faktisk er en masse spændende virksomheder her på Bornholm og gode jobs at få, siger Karen Bladt, som mener, at vejen til vækst for øens erhvervsliv netop i høj grad skal findes ved at uddanne vores unge og tiltrække nye beboere til øen.

Business Center Bornholm arbejder derfor sammen med Bornholms Regionskommune om øens tilflytterservice, som skal gøre det attraktivt at flytte til øen.

– Det er det lange seje træk. Vi skal både gøre opmærksom på Bornholm og bornholmske virksomheder, og dertil følger en næsten håndholdt indsats for at hjælpe dem, der gerne vil flytte til Bornholm, med at vise, hvilke muligheder der er for job, og hjælpe dem i gang herovre, siger Karen Bladt.

Hun peger også på, at automatisering og digitalisering kan give øens erhvervsliv en hjælpende hånd, men hun tror ikke tror på, at automatiseringen helt vil kunne erstatte faglærte medarbejdere i fremtiden.

– De hænder, vi har herovre, skal vi bruge klogt, og hvis man kan automatisere processer, bliver den brændende platform med mangel på arbejdskraft jo lidt mindre brændende. Men det er jo typisk faglærte, der kan betjene avancerede maskiner. Og en meget stor del af den bornholmske arbejdsstyrke forlader arbejdsmarkedet i løbet af nogle få år, så vi vil komme til at mangle arbejdskraft, understreger hun.

Laura Pedersen er én af de unge bornholmere, der er gået den faglærte vej. Foto: Jacob Jepsen.

“

Vi gør meget for at gøre opmærksom på, at der faktisk er en masse spændende virksomheder her på Bornholm og gode jobs at få.

Karen Bladt, Business Center Bornholm

Der skal en stærk indsats til at overbevise flere unge om at vælge en erhvervsuddannelse, siger Karen Bladt. Arkivfoto: Berit Hvassum.

BOOST Bornholm

- kompetencevurdering
- opkvalificering
- videreuddannelse
- finansieringsplan

360 graders service

Både ledige, ansatte og virksomheder kan henvende sig direkte til Boost Bornholm på boostbornholm@cabh.dk og aftale et møde.

Rådgivning til alle brancher!

- Økonomi
- Iværksætteri
- Fødevarer
- APV
- ... og meget mere!

Læs om os på www.blf.dk

Et vellykket praktikforløb handler om mere end læring

Det gode samspil mellem praktiksted og læring handler om balance, læring og dialog, viser ny forskning.

■ Når der skal uddannes arbejdskraft til fremtidens jobmarked, spiller vellykkede praktikforløb en hovedrolle, for at støbe det bedst mulige uddannelsesforløb for lærlingen og sikre kompetente ansatte til virksomhederne på den lange bane.

Men hvad kendetegner det gode praktikforløb?

Det har seniorforsker Karin Topsø Larsen ved Center for Regional- og Turismeforskning undersøgt som en del af projektet: "Faglært er fedt".

– Først og fremmest er det vigtigt at gøre sig klart, at der ikke findes én slags praktikplads, der er perfekt eller god for alle. Det vil altid være en relation mellem en konkret virksomhed og en konkret lærling. Og hvis begge parter er tilfredse med relationen, er den "god", siger hun og fortsætter:

– Når det er sagt, så er der nogle generelle anvisninger, som har vist sig at virke fremmende for en god relation.

Anvisninger, der blandt andet peger på vigtigheden af en god begyndelse for såvel lærling som arbejdsplads, forklarer Karin Topsø Larsen:

– En god start, hvor man i ansættelsessamtalen afstemmer forventningerne til forløbet. I princippet er det gensidigt, men reelt handler det om, at virksomheden tydeliggør hvilke for-

ventninger, både faglige og personlige, man har til lærlingen. Og så må lærlingene tage stilling til, om de tror, de kan og vil leve op til de forventninger.

Opmærksomhed de sociale aspekter

Den første dialog og forventningerne bliver til en proces, hvor dialogen stadig er central, understreger hun:

– Løbende sparring, hvor lærlingen får feedback på, hvad han eller hun laver. Der skal være progression – altså en udvikling – i, hvad man forventer af lærlingene, og derfor også hele tiden feedback på det de laver, så de føler sig sikre på, at de er på rette spor."

Et element er den viden og læring, som lærlingen får "på gulvet". Et andet element er mere kulturelt betinget:

– Opmærksomhed på de sociale aspekter. Lærlinge skal ikke alene lære et fag, de skal også blive en del af en virksomhedskultur. Det er en god idé, hvis lærlingen ikke bare lærer faget af en svend eller en færdiguddannet, men også har en mentor, siger Karin Topsø Larsen.

Dialog, læring og kultur skal gå hånd i hånd gennem hele forløbet for at sikre en helstøbt proces fra a til z, uddyber hun:

– Der skal være sammenhæng mellem det, lærlinge lærer på lærepladsen, og det, de lærer i skoledelen.

Balance mellem elever og lærepladser

"Faglært er fedt" er et udviklings- og forsøgsprojekt, hvis formål er at løfte andelen af unge og unge voksne, der søger en erhvervsuddannelse, og at øge andelen der gennemfører uddannelsen.

Søger flere unge en erhvervsuddannelse med et vellykket og fuldført forløb, giver det arbejdsmarkedet de ønskede dygtige hænder. Men også her kommer nuancerne i spil, for et afbrudt forløb behøver ikke være lig med nederlag for arbejdsplads og lærling.

– Vi har en tendens til at tænke, at hver gang en elev eller lærling finder ud af, at deres fagvalg ikke passer, så er der sket en fejl. I stedet skal man se det som en nødvendig læringsproces. Man er nødt til at afprøve ting i livet, før man lærer sig selv at kende. Man kan ikke sidde på en skolebænk og tænke sig til, hvad man er god til eller synes er meningsfyldt. Man må prøve sig frem.

Desuden skal der tages højde for en ubalance i forholdet mellem lærlinge og praktikpladser. Det er nemlig ikke muligt med et 1:1 forhold mellem udbud af praktikpladser og lærlingenes efterspørgsel.

– Erhvervsuddannelsessystemets store akilleshæl er, at det er hulens svært, for ikke at sige umuligt, at sikre balance mellem, hvor mange læreplads-parate elever erhvervsskolerne producerer, og så antallet af lærepladser. Så situationen er karakteriseret af ubalance. Det gælder ikke kun på Bornholm, men mange steder hvor skolerne er små og kun har få fag, de udbyder, siger hun.

Ikke mindst derfor er det vigtigt, at de lærepladsforløb, der etableres, er i balance.

■ TEKST: AF SØREN SORGENFRI

■ Karin Topsø Larsen

er seniorforsker ved CRT. Hun har en ph.d. i lokal- og regional udvikling fra Aalborg Universitet, Institut for planlægning.

■ "Faglært er fedt"

er et forsøgs- og udviklingsprojekt, der gennemføres af Business Center Bornholm i samarbejde med CRT, Tænk tanken DEA samt Resonans Kommunikation. Projektet støttes økonomisk af Nordea Fonden, Bornholms Regionskommune og Sparekassen Bornholms Fond.

Laura Pedersen har fået lov at komme hele virksomheden rundt i sin praktik hos Ole Almeborg. Foto: Jacob Jepsen.

En uddannelse med mange muligheder

Laura Pedersen var skoletræt efter 9. klasse, men med EUX-uddannelsen har hun snart både studenterhue, en smedeuddannelse og et fast job.

■ Det praktiske og det boglige behøver ikke længere være et enten/eller, når man skal vælge ungdomsuddannelse. For på EUX-uddannelsen kombineres det erhvervsmæssige med det gymnasiale, så man som studerende med halve års mellemrum skiftevis sidder på skolebænken og er i lære hos en virksomhed. Det har for 20-årige Laura Pedersen vist sig at være den helt rette model.

– Jeg var ret skoletræt efter 9. klasse. Jeg tænkte, at jeg ville gerne have gymnasiet med, men jeg havde meget brug for at komme ud at lave noget med mine hænder, så jeg tror ikke jeg havde kunnet klare at tage gymnasiet, hvis ikke jeg havde taget EUX. Det har været supergodt for mig. Jeg synes, det er en helt fantastisk uddannelse for dem af os, der gerne vil bruge vores hænder, men måske vil læse videre senere hen, siger EUX-eleven.

I praktikperioderne har hun været lærling hos virksomheden Ole Almeborg A/S, som producerer transportudstyr.

– I den afdeling, hvor jeg har været, har jeg fået lov til at lave pallevogne fra start til slut. Jeg har været med i hele processen, så jeg fra bunden har lavet et færdigt produkt. Jo dygtigere du bliver, og jo mere viden du får, jo mere selvstændig får du lov til at være. Men man er hele tiden tilknyttet en svend, som hjælper en og lærer en alle de her ting, forklarer hun.

“

Jeg kan læse videre til lige det, jeg har lyst til.

Laura Pedersen, smedelærling og EUX-elev

Gode kort på hånden

Også undervisningen fra skoleperioderne har været gunstig i forhold til det konkrete svejsearbejde.

– I skolen får vi en viden fra fag som fysik, kemi og engelsk, som er tilpasset smedefaget og samtidig retter sig mod maskinmesteruddannelsen. Det kan for eksempel være viden omkring robotter og programmering, som også kan hjælpe mig, når jeg er i virksomheden. For den viden gør, at man kan lidt flere ting, fortæller Laura Pedersen, der nu snart kan se en ende på de 4,5 år, uddannelsen varer. Om få uger er studenterhuen i hus, og i forrige måned blev hun udlært EUX-smed fra virksomheden Ole Almeborg, hvor hun altså har været lærling under uddannelsen.

På den måde står hun nu med flere kort på hånden. Som uddannet EUX-smed kan hun gå direkte ud og søge arbejde eller læse videre, hvis hun har lyst.

– Jeg kan læse videre til lige det, jeg har lyst til. Jeg har dansk,

matematik og teknikfag på A-niveau og engelsk, kemi og fysik på B-niveau. Så jeg kan gå ud og læse erhvervsøkonomi eller blive maskinmester. Uddannelsen har åbnet rigtig mange muligheder, og det var også derfor, jeg valgte at tage den, siger Laura Pedersen, der godt kunne forestille sig at læse videre på et tidspunkt.

Men først vil hun gerne fortsætte sit arbejde som smed hos Ole Almeborg.

– Jeg er så heldig, at jeg har fået lov til at blive, så jeg bliver lidt og arbejder, for jeg har været så glad for at være der, at jeg ikke er helt klar til at slippe dem endnu, siger Laura Pedersen, der har været lykkelig for sin læreplads. Hun føler, at hun bliver inddraget i meget, og der er en god omgangstone på arbejdspladsen.

– De har et rigtig godt fællesskab og arbejdsmiljø. De er gode til at have lærlinge, så det har været helt perfekt for mig. Og så skader det jo ikke, at jeg også har fået praktikløn under hele uddannelsen, siger hun fornøjet.

Hos Ole Almeborg har man også været glade for samarbejdet – og for muligheden for at tage en EUX-elev under sine vinger. Det har været en succes, for virksomheden har siden fået to nye EUX-lærlinge.

– Det har de været glade for. De synes, det er en god uddannelse. Og det er mit indtryk, at de håber at få os tilbage, hvis vi går ud og tager en videregående uddannelse og for eksempel kommer tilbage til øen som uddannede maskinmestre. Jeg ved i hvert fald, at de hos Ole Almeborg arbejder meget på, hvordan de får lærlingen hjem igen, siger smeden og den snarlige student.

Den hårde tone har ændret sig på værkstederne, siger Michael Almeborg. Arkivfoto: Allan Rieck.

Vores EUX-lærlinge er ambitiøse

SVANEKE REVISION

GODKENDTE REVISORER

**Fordi en aktiv virksomhed
kræver en aktiv revisor!**

borgergade 3 · 3740 svaneke · tlf. 56 49 60 32 · e-mail fsr@svaneke-revision.dk

Hos Ole Almeborg A/S nyder de godt af både de anderledes faglige kompetencer og det blik for helheden, som lærlingene med EUX-baggrund bidrager med til virksomheden.

■ EUX-eleven og smedelærlingen Laura Pedersen kan trygt fortælle, at de virker glade for hende på lærepladsen i Hasle, som hun gør det i interviewet med hende. For det er der ingen tvivl om, at de er, forsikrer direktør Michael Almeborg. Og uden på nogen måde at skulle forklejne indsatsen fra de EUD-elever, Ole Almeborg A/S også har gående, kan han konstatere, at der er en forskel på de to typer lærlinge, der kommer ud af det.

– Jeg ved ikke, om man kan sige, at de er mere motive-rede, men de er i hvert fald mere ambitiøse i deres tilgang til faget. Der er også dedikerede smede fra EUD, der stikker snuden i sporet og bliver danmarksmestre i 100 meter svejsning. Men de unge mennesker har set, at når de vælger EUX i stedet for EUD, bliver de bedre klædt på til at tage en videregående uddannelse. Hvis nogle fra EUD gerne vil læse til maskinmestre, skal de første tage de ekstra fag, de mangler.

Det er et udtryk for de ambitioner, Michael Almeborg mærker hos EUX-eleverne: Det kan sagtens være, at de ikke læser videre med det samme, men de har gjort sig det klart, at den fremtid vil de gerne holde åben. Og det er med til at give dem et blik for helheden og processen hele vejen rundt i virksomheden, som Laura Pedersen også har fået mulighed for at følge – netop fordi hun har vist, at hun er motiveret for det.

Samtidig ser Michael Almeborg EUX som en oplagt mulighed for dem, der balancerer mellem den teoretiske og den praktiske tilgang til smedefaget:

– Hvis man ikke har lyst til at sidde på sin flade hele tiden, men også gerne vil kunne klare det praktiske, er det en fantastisk uddannelse.

Pige i et mandefag

Derfor har Ole Almeborg A/S også yderligere to EUX-elever på vej som smedelærlinge, men det er så også dét for nu.

– Campus Bornholm har kørt to forløb med EUX, men de har ikke set en opbakning fra de unge mennesker til at starte et nyt op, fortæller han med beklagelse.

Til gengæld kan han med tilfredshed se, at de unge kvinder viser stadig større interesse for at komme ind i smedefaget.

– Med Laura er det ekstra plus, at hun er en pige i et mandefag, og det har hun klareret rigtig godt.

Hun giver udtryk for, at hun har følt sig godt taget imod. Men hvordan er det med omgangstonen på sådan en traditionel mandearbejdsplads?

– De piger, der vælger at gå denne vej, er forberedte på det miljø, de kommer ind i. Vi har syv piger i produktionen nu, og tonen er den samme, som den hele tiden har været. Der er plads til fis og ballade, og der bliver brugt ord, som ikke står i ordbogen. Men det bliver også respekteret, hvis man når en grænse hos hinanden.

Men er du ikke bange for, at det kan afskrække nogle unge fra at vælge en erhvervsuddannelse, at tonen er sådan?

– I de mange år jeg har været her, har vi ikke haft nogen, der har trukket stikket på grund af, at tonen var for hård. Og smedeverdenen har også flyttet sig i forhold til, hvordan det var for 10-15 år siden. Der var det en hård tone og et beskidt fag: Det er det ikke længere i dag, hvor det er robotter og teknologi, der præger faget.

■ TEKST: AF JON ALBJERG RAVNHOLT

**Det handler om tryghed
også for erhvervsvirksomheder**

Dit lokale advokatkontor

Ret&Råd
ADVOKATER

Ret&Råd Bornholm
v/Advokatfirmaet Paldan

Rønne St. Torv 11, 1. 56 91 11 40
Nexo Sdr. Hammer 2,1. 56 49 11 40
bornholm@ret-raad.dk www.ret-raad.dk

Lav ledighed er en brændende platform men også nye muligheder

Der er så få ledige hænder i den bornholmske arbejdsstyrke, at det er svært for flere og flere virksomheder at sikre sig arbejdskraft og for Jobcenter Bornholm at hjælpe dem.

Så hvad skal der ske?

■ Man skulle tro, at centerchefen i Center for Job, Uddannelse og Rekruttering hos Bornholms Regionskommune ikke kunne få armene ned over, at der er blevet færre ledige.

– Ledigheden er her ved udgangen af maj på niveau med ledigheden før Covid-19 krisen, og det er før, flere af de eksporterende virksomheder er kommet i fuld gang med produktionen igen, fortæller Allan Westh.

Det betyder, at der ved redaktionens afslutning er et stykke under 1.000 ledige ud af en bornholmsk arbejdsstyrke på knap 19.000, og således er man ved at være så langt nede, som man næsten kan komme. For blandt de tilbageværende ledige er mange sæsonarbejdere eller timelønnede – f.eks. poderne på coronateststederne – mens andre kan være på vej videre mellem to jobs.

Og det er derfor, Allan Westh ikke bare jubler over de lave tal, forklarer han:

– Selvom vi har en positiv befolkningsudvikling med flere indbyggere for første gang siden 2002, og selvom vi har haft en positiv tilflytterbalance – d.v.s. at der er flere, der flytter til Bornholm, end der fraflytter – siden 2015, så falder arbejdsstyrken, da der er for mange ældre, som træder ud af arbejdsmarkedet.

Lige nu opgør Jobcenter Bornholm den samlede bornholmske arbejdsstyrke til 18.700, men selv med den positive udvikling, der er i gang i disse år, viser en fremskrivning af tallene en nedgang på 8% til år 2030. Til den tid vil der kun være 17.200, der kan arbejde i de bornholmske virksomheder, hvis der ikke sker nye tiltag.

Nye muligheder

Det får dog ikke Allan Westh til at se sort på udsigterne for det bornholmske erhvervsliv. For den øgede efterspørgsel på arbejdskraft kan være med til at gøre Bornholm end-

nu mere attraktiv for dem, der lige nu overvejer at flytte hertil – og for dem, der overvejer at skifte karriere.

– Det betyder, at der er rigtig gode muligheder for arbejdstagere og dermed også for at tiltrække tilflyttere, både fra resten af Danmark og fra udlandet, så det skal vi gøre i endnu højere grad. Situationen kalder på, at vi alle tænker ud af boksen og synliggør de stillinger, der er, så vi både kan motivere til opkvalificering og tilflytning. Det er det, Jobcenter Bornholm forsøger at understøtte bedst muligt, forklarer Allan Westh med henvisning til de brancheforløb, der er kørt henover vinteren på Campus Bornholm, og den fortsatte stigning i antallet af udlændinge, som arbejder på Bornholm.

Omvendt underkender han ikke alvorligheden af situationen for de bornholmske virksomheder. I sidste ende kan den manglende arbejdskraft lukke luften ud af hjulene på vækstmaskinen.

– Det kan give udfordringer for mange bornholmske virksomheder, hvis vi ikke sammen lykkes med opkvalificering og tiltrækning af arbejdskraft og med at få alle unge i uddannelse og job. En del af løsningen er derfor også at tænke nyt i forhold til digitalisering og automatisering. Det er de mange bække små, siger han for at understrege, at der skal en flerstreget indsats til at løse problemerne.

Og så gælder det også om, at virksomhederne ser på, hvilken type ansættelsesforhold, de bornholmske virksomheder tilbyder deres medarbejdere, slutter han:

– På den korte bane vil virksomheder, der tilbyder helårsansættelse, stå bedre end dem, der alene kan tilbyde sæsonbeskæftigelse.

■ TEKST: AF JON ALBJERG RAVNHOLT

8%

Selv med den positive befolkningsudvikling, hvor flere flytter til Bornholm end fra øen, kommer arbejdsstyrken til at falde med 8% fra de nuværende 18.700 til 17.200 i 2030 med en fremskrivning af de nuværende tal.

Allan Westh ser gode muligheder for både arbejdstagere og arbejdsgivere i den nuværende situation. Arkivfoto: Jacob Jepsen.

HVAD VIL DU GERNE HAVE RÅD TIL?

Kvalitet - indsigt - indlevelse

RØNNE REVISION

Statsautoriseret Revisionsvirksomhed

St. Torvegade 12 · 3700 Rønne · Telefon 56 95 05 95
www.ronnerevision.dk

Kvalitetschef

Vi ønsker at styrke vor kvalitetsafdeling.

Dit job:

- Ansvarlig for vedligeholdelse af kvalitetsstyrings-system
- Måle- og visuel kontrol af forme & betonelementer.
- Registrering af kvalitetsdata og kvalitetsrapportering.
- Forestå arbejde med miljø samt arbejdsmiljø, APV osv.
- Indgå i kvalitetsafdelingens rutiner.
- Korrespondance med kunder, rådgivere, certificeringsorgan og myndigheder.

Vi forventer at du:

- Er en person der kan arbejde systematisk og som kan samarbejde og kommunikere internt med kolleger.

Det forudsættes at du:

- Har praktisk erfaring med kvalitetsstyringssystemer, gerne fra betonindustrien eller byggebranchen.
- Har erfaring fra lignende job.
- Kan arbejde selvstændigt.
- Har en personlig gennemslagskraft og evner at arbejde synligt med opgaverne, samtidig med at du også er en god holdspiller.
- Har kendskab til Office pakken på brugerniveau.
- Kendskab til beton vil være en fordel, men ingen betingelse.

Vi tilbyder dig:

En god og udfordrende stilling i en spændende virksomhed, hvor du langt hen ad vejen får mulighed for at præge jobindholdet og med frie forhold under ansvar.

Tiltrædelse hurtigst muligt, efter nærmere aftale.

Vil du vide mere om stillingen, er du velkommen til at kontakte Carsten Martens 56 96 42 17 / 88 43 73 36.

Ansøgning sendes til job@plbeton.dk senest den 15.06.2021.

PL Beton a/s

Mulebyvej 40 · 3700 Rønne · www.plbeton.dk

PL Beton a/s, som blev grundlagt i 1947, er en mellemstor betonelementvirksomhed. PL Beton a/s producerer alle typer beton- og fiberbetonelementer, filigranvægge og -dæk. 99 % af produktionen leveres til byggerier uden for Bornholm. PL Beton a/s beskæftiger i alt ca. 125 medarbejdere.

Vinterkurser er en win-win-ordning: Medarbejderne bliver bedre – og bliver i jobbet

Vinterperioden kan med fordel bruges på fastholdelse og dygtiggørelse af sommerens sæsonmedarbejdere.

Turismesæsonen er som en bølge, der skyller ind over Bornholm i sommerhalvåret og trækker sig tilbage i vinterhalvåret, men om sommeren er der altid mangel på kvalificeret personale. Når turisterne trækker sig tilbage i vinterhalvåret, er der naturligvis ikke lige så meget sæsonarbejde på solskinsøen, men hvis man vil fastholde sine medarbejdere, må man også tænke på dem i vinterhalvåret. Her er efteruddannelse en mulighed, der gavner begge parter, forklarer Benny Schou, der til daglig er direktør for Hotel Balka Strand og derudover er bornholmsk formand for Horesta, brancheorganisationen for hotel-, restaurant- og turisterhvervet.

– Ved at opkvalificere medarbejderne uden for sæsonen, hvor der er knap så meget tryk på, kan man bruge det til at fastholde medarbejdere i stedet for at sende dem hjem, så det er en win-win-løsning for begge parter, siger Benny Schou og tilføjer, at medarbejdere indenfor hans branche typisk bliver videreuddannet på Campus Bornholm.

– Det kan være alt fra små opkvalificeringskurser med inspiration til salater eller det varme køkken til en form for omskoling, hvor man går fra at være ufaglært til faglært.

Kommer godt igen

Ordningen er frivillig for både arbejdsgiveren og medarbejderen.

– Det er jo heller ikke altid, at alle kurserne passer til de enkelte medarbejdere, men skolen er flink til at oprette bestemte kurser, hvis der er efterspørgsel efter det. Hvis der fra branchens side er behov for en bestemt type kurser, så kan man for-

“

Hvis man ofrer penge på sine medarbejdere, kommer de penge sikkert godt igen senere.

Benny Schou, Horesta

høre sig, om de kan finde undervisere til at oprette et kursus, forklarer han.

– Opkvalificering kan være alt muligt – også vinlære eller gourmetlære om vinsammensætning, hvor en tjener kan blive bedre og mere vidende. Det kan også godt betale sig som arbejdsgiver, for hvis man ofrer penge på sine medarbejdere, kommer de penge sikkert godt igen senere.

Selv er han ikke bange for, at medarbejderne, der bliver efteruddannet i vinterperioden, bruger deres nye kompetencer på andre hoteller eller restauranter.

– Den største fare for at miste medarbejdere er faktisk kommunen, for når vi sender medarbejderne hjem, står kommunen klar til at betale for, at de i stedet kan uddanne sig til at blive SOSU-assistent, siger Benny Schou.

”Sommerfugle” skal også oplæres

På restaurant Le Port i Vang kender indehaveren Gabriela Jantzen også godt konkurrencen fra det offentlige, når det gælder om at finde ledige hænder at sende i beskæftigelse.

– Det har været helt umuligt at få medarbejdere overhovedet, fordi alle bliver brugt som podere i øjeblikket. Regeringen har jo prioriteret podningen højt og betaler spidsen af en jetjager i lønninger i forhold til, hvad vi kan give med den overenskomst, som vi selvfølgelig overholder. Så det er meget svært at få arbejdskraft. Derfor må vi tage meget færre gæster ind, end vi normalt plejer at kunne klare, siger Gabriela Jantzen, der til gengæld glæder sig over, at en af restaurantens faste ”sommerfugle” nu er vendt tilbage fra tjeneruddannelsen i København.

– Hun læser faktisk også noget andet, men fordi hun har arbejdet her i mange år, syntes hun, at det var en god ide, at hun tog uddannelsen. Det bakkede vi hende op i, siger Gabriela Jantzen, som også har været glad for at have elever på den gamle mesterlæreordning tidligere.

– Jeg går meget op i, når jeg har en elev, at vedkommende skal lære noget. Det er jo derfor, at de går til en mindre løn. Men hos mig har eleverne også fået skriftlige opgaver, som jeg har hørt dem i, siger restauratøren, som i det hele taget bifalder uddannelse.

– Jeg synes, at det er dejligt at opkvalificere ufaglærte til faglærte. Vi har altid brugt faglærte kokke, ligesom vi bruger faglærte tjenere, når vi kan få dem. Men ellers kan jeg også godt lide at lære sommerfuglene op selv. Det plejer vi at bruge foråret stille og roligt til, men nu er vi jo startet fra 0 til 100 kilometer i timen, efter vi har fået lov til at åbne igen. Men vi er heldigvis heldige at have medarbejdere, der kan bruge hovedet og benene på samme tid.

■ TEKST: AF JOAN ØHRSTRØM

Jeg går meget op i, når jeg har en elev, at vedkommende skal lære noget, siger Gabriela Jantzen. Arkivfoto: Berit Hvassum.

At opkvalificere medarbejdere udenfor sæsonen er et godt alternativ til at sende dem hjem, forklarer Benny Schou. Arkivfoto: Jens-Erik Larsen.

Vi kan godt lide at gøre en forskel for folk, der gerne vil have et job, siger Brian Kofoed. Arkivfoto: Berit Hvassum.

Der er en del ældre tømrere på Bornholm, og det har branchen selv været skyld i, indrømmer Martin Olsen. Foto: Jens-Erik Larsen.

Det vigtigste er, at de vil det her

Byggeriet fattes hænder akut, så ude i virksomhederne er de nødt til at se på, hvad de kan stille op, når de ikke kan få faglært arbejdskraft. Et AMU-kursus på Campus Bornholm er kommet til undsætning – og virksomhederne er godt klar over, at det i nogen udstrækning er deres egen skyld, at de mangler hænder nu.

Der var ingen, der kunne forudse, hvor travlt man ville få i byggerbranchen under coronanedlukningen. I foråret 2020 regnede så godt som alle med, at der ville ske et dyk, når alt bremsede op: I stedet viste det sig, at alle benyttede nedlukningen til at renovere, bygge til og bygge nyt, og godt et år senere har håndværkerne travlt som aldrig før.

Men spørger man Martin Olsen fra SE Byg Bornholm ApS, er han ikke bleg for at indrømme, at virksomhederne selv har et ansvar for den mangel på kvalificeret arbejdskraft, der er alle steder nu. Man har simpelthen ikke været gode nok til at få nye kræfter ind i faget.

– Der er en del ældre tømrere på Bornholm, og det har branchen selv været skyld i: Virksomhederne har ikke været gode nok til at tage lærlinge ind. Når der så samtidig er fuldstændig vanvittigt knald på byggeriet lige nu, har vi næsten mere at lave, end vi kan overkomme.

Derfor har hans virksomhed både opjusteret antallet af lærlinge og set på andre muligheder for at skaffe arbejdskraft.

– Vi kan jo ikke få faglærte tømrere, så vi må finde på noget andet. Derfor har vi taget flere lærlinge ind, end vi plejer, så vi har fem i stedet for tre nu. Og så har vi med kyshånd taget imod tilbuddet fra Campus Bornholm om at få én i AMU-forløb ind. Det er en form for praktik i 14 dage, ligesom når skoleeleverne er ude, hvor man får mulighed for at snuse til branchen.

Den model, som er blevet til gennem et samarbejde mellem

“

Man får ikke de samme faglige kompetencer som hos én, der er udlært. Men det giver de ledige en løftestang til at komme i betragtning.

Brian Kofoed

Jobcenter Bornholm og Campus Bornholm, har indtil videre konkret båret frugt i form af en ny medarbejder med udviklingspotentialer, fortæller Martin Olsen:

– Vi har haft én ude ad to omgange, og han er en god fyr. Jeg havde gerne taget ham i lære, hvis ikke vi havde så mange lærlinge lige nu, men nu får vi i stedet en god arbejdsmand ud af ham. Vi er blevet glade for ham, så jeg har tilbudt ham arbejde, så kan han starte i lære, når én af lærlingene er færdige her.

Den sociale vinkel

Også STM Enterprise ApS er ivrigt gået ind i samarbejdet med Campus Bornholm, og selvom Brian Kofoed fortæller, at han

ville ønske, virksomheden kunne have eleverne fra AMU-forløbet ude i længere tid ad gangen end de 14 dage, der er i det nuværende forløb, er han glad for hele den tanke, der ligger bag, forklarer han:

– For os er det vigtigt, at vi kan få medarbejdere, der har lyst til og mod på at komme ud på arbejdsmarkedet igen – og der har vi en idé om, at når man er blevet brancheskiftet, så er det, fordi man virkelig vil det. Vi kan godt lide at gøre en forskel for folk, der gerne vil have et job. Det vil vi gerne hjælpe dem med.

I øjeblikket mangler STM Enterprise 1-2 nye medarbejdere ud af en gruppe på 22 medarbejdere. Det har haft betydning, at virksomheden har skærpet profilen, så man i dag næsten udelukkende laver entreprenøropgaver efter tidligere at have arbejdet meget bredt med byggeri. Men det betyder også, at det er specialiseret arbejdskraft, man har brug for, og det kan være svært at efterkomme med de opkvalificerede elever fra AMU-kurserne, erkender Brian Kofoed.

– Man får ikke de samme faglige kompetencer som hos én, der er udlært. Man bliver ikke murer fra den ene dag til den anden. Men det giver de ledige en løftestang til at komme i betragtning.

Og lige præcis dét er vigtigt for ham, forklarer han:

– Det udspringer konkret af, at vi mangler medarbejdere, men det passer os fint som virksomhed at have den idealistiske vinkel på også. Vi har en social profil, som vi godt vil holde ved lige. Indtil videre har vi fået en enkelt ind, som Campus Bornholm henvendte sig med, men vi er bestemt ikke afvisende overfor at få flere. Som virksomhedsejer og arbejdsleder synes jeg, at det er rigtig fornuftigt, at man fra Jobcenter Bornholms side siger, at den her pulje med ledige vil vi gerne opkvalificere ind i de arbejdsområder, hvor der er brug for dem.

Den tilgang til projektet støtter Martin Olsen op om, selvom han også godt er klar over, at han ikke får en udlært tømrer ud af det fra den ene dag til den anden:

– Det vigtigste er, at folk kommer og viser, at de gerne vil det.

“

Vi har virksomheder, der er klar til at bygge lejeboliger til hollandsk arbejdskraft. Her kræver det, at kommunen ikke sidder på hænderne, men udstykker de nødvendige byggegrunde og udviser den nødvendige handlekraft og hurtig reaktionsevne.

Kenn Kjellberg

Kenn Kjellberg ser gerne, at der reageres hurtigt på muligheden for at tiltrække hollandsk arbejdskraft. Arkivfoto: Allan Rieck.

Et stærkt arbejdsmarked kræver knofedt

Det bornholmske arbejdsmarked mangler hænder, og det kan føre til en charmeoffensiv i Holland.

■ Bornholm omtales ofte i både nationale og internationale medier som lidt af en paradiso, men de fine ord må ikke blive en sovepude. Der skal knofedt til, hvis maskinrummet i dagligdagen skal virke i kraft af et velfungerende arbejdsmarked med såvel arbejdspladser som kvalificeret arbejdskraft til at byde ind på de ledige stillinger.

Det maskinrum kan betragtes gennem to forskellige prismær: Dels overordnet, dels mere detaljeorienteret.

– I det helt store perspektiv handler det i væsentlig grad om, at Bornholm har et godt omdømme som et godt sted at bo og leve. Det gælder både den offentlige service og sociale tilbud, skoler, daginstitutioner og sundhed. Herudover er det vigtigt, at der findes et erhvervsliv, både offentligt og privat, med attraktive jobmuligheder i forhold til jobtryghed, løn og udvikling, og de parametre vægtes jo forskelligt fra medarbejder til medarbejder, siger Morten Holten, formand for styregruppen bag Tilflytterservice og uddyber:

– Så det er på mange områder en svær balance: Vi skal have en offentlig service på niveau med andre kommuner, og vi skal have et godt grundlag for, at Bornholms virksomheder kan udvikle sig og skabe yderligere vækst.

Kampen om tilflytterne

Det er ingen hemmelighed, at boligpriserne i hovedstadsområdet får flere og flere familier, enlige og par til at se sig om efter nye muligheder, og selv om Bornholm har et godt ry, så er der konkurrence om tilflytterne, siger Morten Holten:

– Vi skal ikke glemme, at vi ikke er alene om at kæmpe om tilflytternes gunst. Der er mange områder og kommuner i Danmark, som bejler til potentielle tilflyttere med tilflytterkonsulenter, bosætningskonsulenter, og hvad de ellers bliver kaldt. Mange finder selv vej, men tilbuddet er vigtigt for dem, som ikke selv finder vejen, fordi der er mange valg undervejs om bolig, job, skole, fritid, netværk og meget andet.

For Bornholms vedkommende spiller Tilflytterservice en afgørende rolle, forklarer han:

– Når vi så drejer fokus over på Tilflytterservice, er det ét af flere ben til at sikre Bornholm relevant og rigelig arbejdskraft. Så det handler om, at Tilflytterservice skal skabe vækst med sin indsats overfor tilflyttere. De tilbud, der er til dem, kan så gå på tværs af nogle af de andre tilbud, vi har – og målet skal der laves nogle indsats, der vurderes at kunne trække tilflyttere og arbejdskraft til Bornholm. Samtidig er der jo andre, der lokalt er sat i verden til at sikre, at vi udnytter den arbejdskraft, vi allerede

har på Bornholm via opkvalificering, omskoling med videre. For mig at se er det ikke konkurrerende initiativer.

Hvis hjulene på Bornholm går i stå, kan det føre til nye problemstillinger, formår Morten Holten:

– Udfordringerne er jo mange, både for offentlige og private arbejdsgivere. For nogle af de offentlige institutioner, som eksempelvis politi, hospital med videre, kan konsekvensen være, at funktioner flyttes væk fra øen. Private virksomheder kan begrænses i deres udvikling – eller endnu værre: Nogle virksomheder, som ikke er lokale leverandører, kan i værste fald beslutte at flytte produktionen fra Bornholm. Det er i alles interesse, at vi virkelig tager arbejdskraftproblematikken seriøst.

Hollandske hænder

Den opfordring er Kenn Kjellberg, formand for Dansk Industri Bornholm enig i. Han ser bornholmske virksomheder, der leder med lys og lygte efter arbejdskraft.

– Det gælder såvel faglært som ufaglært. Der er kommet uventet konkurrence på grund af jobmulighederne som pøder på de forskellige testcentre. Det betyder, at der virkelig er behov for at få hentet arbejdskraft på forskellige niveauer ind hurtigt. Her spiller Tilflytterservice en uvurderlig og stor rolle, siger han.

Kenn Kjellberg understreger alvoren i problematikken, og forklarer, at Dansk Industri Bornholm, lokalt erhvervsliv og Jobcenter Bornholm blandt andet ser mod Holland efter flere hænder.

– Småland i Sverige har haft stor succes med hollandske tilflyttere. Derfor er der planer om en charmeoffensiv i Holland for Bornholm blandt andet med fokus på arbejdskraft til landbruget, men også til andre brancher. Hollænderne ligner danskerne på mange måder, både mentalt og fagligt.

Planerne for fremstødet i Holland kan dog møde et bump på vejen, da det efterhånden noget begrænsede udbud af ledige boliger – og ikke mindst ledige lejeboliger – på Bornholm kan sætte en stopper for hollandske tilflyttere.

– Vi har virksomheder, der er klar til at bygge lejeboliger til hollandsk arbejdskraft. Her kræver det, at kommunen ikke sidder på hænderne, men udstykker de nødvendige byggegrunde og udviser den nødvendige handlekraft og hurtig reaktionsevne. Det er af stor vigtighed for det fremtidige bornholmske arbejdsmarked, og det er nu, vi skal tage fat, siger han.

■ TEKST: SØREN SORGENFRI

Bornholm har et godt omdømme, fremhæver Morten Holten. Arkivfoto: Jacob Jepsen.

Det handler om kontakter og dialog

Vi bor, hvor vi allerhelst vil, og jeg har et af øens bedste jobs, erklærer Trine Maymann, der kom til en nyoprettet stilling hos Pernille Bülow. Foto: Jacob Jepsen.

Tilflytterservice spiller en rolle som hjælpemotor, når arbejdsgivere skal rekruttere tilflyttere og omvendt.

■ Flere komponenter skal falde på plads og give tilflyttere en god start på tilværelsen på Bornholm. Ikke mindst arbejdslivet. Nogle tilflyttere kommer til Bornholm med egne virksomheder eller fastholder en pendlertilværelse, mens de fleste nye bornholmere har et ønske om at finde arbejde lokalt.

Det arbejdsønske flugter naturligt med det bornholmske erhvervslivs behov for flere hænder.

I den matchmakingproces spiller Tilflytterservice en rolle som hjælpemotor. Ikke mindst med at gøre arbejdstagere og arbejdsgivere opmærksomme på hinanden.

Hos Karamel Kompagniet i Gudhjem og Rønne, der netop har fejret 17-års fødselsdag, siger de i begyndelsen af juni goddag til Tobias Westh, der tiltræder som ny key account manager.

– Vi slår altid jobopslag bredt op, men har flere gange med held gjort god brug af Tilflytterservice til ansættelser, forklarer

Karamel Kompagniets direktør og grundlægger, Anna Zehngraft Knightbridge og fortsætter:

– Som arbejdsgiver er man altid interesseret i at få så bredt et felt af kandidater til en stilling som muligt, så det er kun en styrke, når også Tilflytterservice aktivt byder ind med gode forslag og navne. Og med Tobias bar det store stykke arbejde, som Tilflytterservice gør for øen, frugt for os.

Det gode samarbejde mellem øens erhvervsliv og Tilflytterservice ses på flere måder, mener Anna Zehngraft Knightbridge.

– Det er jo en klar styrke, når Tilflytterservice sender tilflytterkonsulent Rune Holm afsted til andre steder i landet for at holde tilflytterarrangementer, at han kan fremhæve mulige ledige stillinger på øen. Det giver ham flere kort på hånden og gør en flytning til Bornholm mere aktuel og realistisk for en potentiel tilflytter, når man hører, at der er spændende jobmuligheder.

Fra hovedstaden til Nexø

Hos Pernille Bülow Glas, Design og Smykker i Nexø skiftede Trine Maymann en tilværelse som pendler til hovedstadsområdet ud med stillingen som marketingchef.

– Jeg arbejdede som international marketingchef i et større

IT-firma og kunne godt beholde jobbet og pendle et par dage om ugen, da der i forvejen var meget rejseaktivitet, og jeg derfor ikke havde en femdages uge på kontoret. Jeg havde dog lyst til et lokalt job, både for at få mere tid til familien, men også for at slutte cirklen med, at vi som familie havde taget hele springet og var flyttet alt herover.

En tilflyttercafe i København i 2017 kastede et tip om et forestående hussalg samt tre jobmuligheder af sig, hvoraf det ene tip fra Tilflytterservice førte til ansættelsen som marketingschef hos Pernille Bülow Glas.

– Jobbet var en blanding af eksisterende opgaver hos en medarbejder, der skulle på pension, og et ønske fra Pernilles side om at drive mere forretning online, siger Trine Maymann og forklarer om processen:

– Tilflytterservice formidlede i begge tilfælde jo »kun« kontakten, og for mig var det langt rigeligt. Andre vil måske gerne følges lidt længere, men det var præcis det her med at få tip om konkrete muligheder, der var godt i vores tilfælde. Så vi bor, hvor vi allerhelst vil, og jeg har et af øens bedste jobs.

■ TEKST: SØREN SORGENFRI

“

Som arbejdsgiver er man altid interesseret i at få så bredt et felt af kandidater til en stilling som muligt, så det er kun en styrke, når også Tilflytterservice aktivt byder ind med gode forslag og navne.

Anna Zehngraft Knightbridge, Karamel Kompagniet

At kunne rekruttere blandt tilflyttere er en styrke for Karamel Kompagniet, vurderer direktøren. Arkivfoto: Berit Hvassum.

Vi har styrket bornholmske virksomheders IT-sikkerhed og digitale udvikling siden 1981

Vi har været med hele vejen i den digitale rejse, og i 40 år har JF Data Service udviklet IT-løsninger, der giver værdi og øger bornholmske virksomheders effektivitet. Vores mål er at skabe overblik, optimere arbejdsprocesser og styrke bundlinjen for din virksomhed.

Sådan styrker vi bornholmske virksomheder med skræddersyede IT-løsninger

IT-support til hele virksomheden

- Lad os stå for driften, så kan du koncentrere dig om din forretning.
- Overvågning, drift, support, backup og optimeret funktionalitet!
- Vi har mange års erfaring i at supportere virksomheders IT-setup, servere og løsninger og sikre at IT-sikkerheden er intakt og opdateret.

Vi er din IT-afdeling, der garanterer høj IT-sikkerhed

- Vi fungerer som IT-afdeling for flere virksomheder på og udenfor Bornholm.
- Du får specialistviden, der altid står klar til at hjælpe via fjernsupport eller på stedet.
- Vores skræddersyede IT-løsninger, sikrer du er agil og fleksibel til at handle efter markedets – og kundernes krav.

Vores udgangspunkt er dit behov

- JF sørger for, at du får værdi for dine penge.
- Vores rådgivning tager altid udgangspunkt i din virksomheds reelle behov - uanset om opgaven er at finde den rigtige hyldevare fra den rigtige leverandør eller udvikle skræddersyede løsninger.

Skal vi hjælpe jer?

Så ring til Lars Falk for en uforpligtende snak om jeres muligheder.

Ring til os på
56 95 26 48.

